

A Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság	
Ügyszám	Kezdelet:
Erkezett:	2014-08-19
Példányszám:	
Melléklet:	
Ügyszám	3.M. 220/2011/23

Alkotmánybíróság részére!

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

a **Kaposvári Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság útján**
Kaposvár

Szent Imre u. 14/a.

7400

(postacím: 7401 Kaposvár, Pf. 116.)

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/1464-0/2014.
Erkezett:	2014 AUG 29.
Példány:	1
Melléklet:	13+6 db
Kezelőiroda:	P-1

felperes

képviseli:

dr. Soós Andrea Klára ügyvéd

Alkotmányjogi panasza

a Kúria mint felülvizsgálati bíróság
által Mfv. I. 10.084/2014/5. számú
ítélete ellen

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] felperes a Mfv. I. 10.084/2014. ügyiratszámom a Magyar Államkincstár (1054 Budapest, Hold utca 4.) alperes ellen kormánytisztviselői jogviszony jogellenes megszüntetése miatt indított munkaügyi perben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság által Mfv. I. 10.084/2014. sz. ügyben hozott /5. sz. Ítélete ellen (a továbbiakban: Ítélet), amely a felperes korábbi jogi képviselője dr. Miklós Endre ügyvéd részére posta úton 2014. június 19-én került kézbesítésre a K/1. sorszám alatt csatolt meghatalmazással igazolt új jogi képviselőm [REDACTED]

dr. Soós Andrea Klára, [REDACTED]

[REDACTED] útján a számomra nyitva álló törvényes határidőn belül

alkotmányjogi panasszal

élek az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Jogi képviselőm teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazását mellékelem.

I. Eljárási szabályok

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság által Mfv. I. 10.084/2014. sz. ügyben hozott /5. sz. ítéletét postai kézbesítés útján 2014. június 19. napján vette kézhez korábbi jogi képviselőm dr. Miklós Endre ügyvéd, melyet K/4. számon mellékletként csatolok (az „Ítélet”).

Az Ítélet olyan Alaptörvényellenes bírói döntés, amely Alaptörvényellenes módon fejezi be a bírósági eljárást, ezáltal az alábbiakban kifejtettek szerint több, az Alaptörvényben továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosított alapjogomat is közvetlenül sérti (személyes érintettségem nyilvánvaló).

A jelen panaszomat az Abtv. továbbá az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB. Tü. határozat rendelkezéseinek megfelelően, a törvényes határidőn belül, jogi képviselőm útján tettem.

Nyilatkozom, hogy az alkotmányjogi panasz illetve a személyes adatai nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

Nyilatkozom továbbá arról, is, hogy alkotmányjogi panaszom benyújtását követően az Emberi Jogok Európai Bíróságához is panasszal kívánok élni a velem szemben elkövetett egyezményesítés orvoslása érdekében.

Álláspontunk szerint a Kúria ítélete **a felperes Alaptörvényben, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményében biztosított emberi jogait súlyosan sértő módon került meghozatalra.**

A Kúria határozata Alaptörvénybe illetve az EJEE-be ütköző módon eldöntötte a felperes indokolás nélküli felmentése ügyében benyújtott keresetét egy olyan ügyben, amelyben a Kúria eljáró bírói tanácsnak az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései alapján, továbbá a T. Alkotmánybíróság joggyakorlata szerint az Alkotmánybíróság eljárását kellett volna kezdeményeznie, ezáltal a döntés több szempontból sérti az alapjogait és ennek megfelelően ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel a lentebb kifejtett módon.

II. Tényállás:

A rendelkezésemre álló jogorvoslati út igénybevétele, továbbá az alapjogaimat sértő Ítélet előzményei

2.1. A kérelmező (a továbbiakban: **felperes**) 2002. szeptember 09. napjától kezdődően állt határozatlan időtartalmú köztisztviselői majd ezt követően kormánytisztviselői jogviszonyban a Magyar Államkincstárral illetve annak jogelődjével felülvizsgálati referens munkakörben. A Felülvizsgálati Osztályon referensként több személy látott el a felperessel azonos munkakört. A felperest 2007. július 01-én a Magyar Államkincstár elnöke elnöki dicséretben részesítette, kiemelkedő szakmai tapasztalattal, felkészültséggel és hozzáállással végzett munkája elismeréseként.

A felperes köztisztviselői jogviszonya 2010. július 6-i hatállyal a törvényerejénél fogva kormánytisztviselői jogviszonnyá alakult át.

A felperessel szemben az alperes 2011. január 31. napján fegyelmi eljárást indított arra való hivatkozással, hogy közszolgálati jogviszonyát vétkezen megszegte, melyet az összeférhetetlenség írásbeli bejelentésének elmulasztásával valósított meg. A fegyelmi eljárás során a munkáltatói jogkör gyakorlója a felperest meghallgatta, majd ezt követően 2011. február 15. napján a felperessel szemben megindult fegyelmi eljárást megszüntette tekintettel arra, hogy az eljárás alapját képező kérdések tisztázásra kerültek a felek között.

2011. február 9-én a Magyar Államkincstár Somogy Megyei Igazgatóságán a 2011. június 30-ig előírt 139 fős létszám elérése érdekében intézkedési tervet készítettek, mely szerint 2011. március 31-ig 2 fő jogviszonyát kellett megszüntetni a kincstár Somogy Megyei Igazgatóságán. A felperes 2011. januárjában két alkalommal találkozott a megyei kormány megbízottal továbbá az egyik államtitkárral, melynek során szóba került az is, hogy a felperes esetlegesen az alperes Somogy Megyei Igazgatóságán osztályvezetői szintű feladatok ellátására is képes lenne. Ezt követően visszamenőleges hatállyal más személy került kinevezésre az osztályvezetői munkakörbe 2011. február hónapjában.

Az alperes a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (a továbbiakban: Kjt.) 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján 2011. március 23. napján kelt és 2011. március 25. napján kezdődő munkáltatói intézkedésével – 2011. május 25-i hatállyal – indokolás nélkül megszüntette a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát. Az alperes a felperest a felmentési idő teljes időtartamára mentesítette a munkavégzési kötelezettsége alól. A felmentési idő leteltét követően a felperes munkanélküli lett, álláskeresői járadékban részesült, elhelyezkedni nem tudott.

A felperes a munkáltatói intézkedés ellen keresettel fordult a Kaposvári Munkaügyi Bírósághoz. Keresetében a munkáltatói intézkedés jogellenességének a megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte, kormánytisztviselői jogviszonya helyreállításának mellőzése mellett. Álláspontja szerint a munkáltató intézkedése a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. tv. (a továbbiakban: régi Mt.) 4. §-ba ütközött.

Utalt arra is, hogy az Alkotmánybíróság a Kjt. 8. §-át megsemmisítő **8/2011. (II. 18.)** számú **AB határozatában** is megállapította, hogy az indokolás nélküli felmentés több alkotmányos alapjogot is sért. Hivatkozása szerint joggal való visszaélésnek minősül, hogy az alperes egy átmenetileg hatályban lévő és a felmentés közlésekor már köztudottan alkotmányellenesnek minősített jogszabály által részére biztosított lehetőséggel élve azzal visszaélve, indokolás nélküli felmentéssel szüntette meg közszolgálati jogviszonyát, hiszen az alkotmánybírósági határozat a felmentés kiadásának időpontjában már ismert volt valamennyi jogalany így az alperes előtt is. A munkáltató ennek ellenére élt az indokolás nélküli felmentés lehetőségével, ezzel megsértette a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét is, mivel a Mt-nek ezt a rendelkezését a Kjt. 2. § (1) bekezdése, valamint a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) 71. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében a kormánytisztviselői jogviszonyra is alkalmazni kell. Az Alkotmánybíróság ugyanis nem azt mondta ki azt, hogy a Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja csak 2011. május 31. után válik alkotmányellenessé, hanem csupán „*időt kívánt biztosítani a jogalkotónak az Alkotmánynak megfelelő szabályok megalkotására*”, vagyis ez a rendelkezés már az alkotmánybírósági határozat kihirdetésének időpontjában egyértelműen alkotmányértőnek minősült, a munkáltató ennek ellenére alkalmazta azt a felperessel szemben.

A felperes keresetében hivatkozott arra is, hogy vele szemben a munkáltatói jogkör gyakorlója azért is rendeltetésellenesen gyakorolta az indokolás nélküli felmentéshez való jogát, mert több alkalommal szakmai kérdésekben nem egyezett a véleménye a hivatal új vezetésével, valamint felmerült annak a lehetősége is, hogy osztályvezetői kinevezést kaphat az alperesnél, továbbá vele szemben fegyelmi eljárást kezdeményezett az alperes, továbbá erősödtek a munkahelyén az ellehetetlenítésére irányuló vezetői intézkedések is.

Az **alperes ellenkérelmében** a felperes keresetének elutasítását kérte, álláspontja szerint a felperes felmentése jogszerű volt tekintettel arra, hogy a felmentés közlésekor a Kjt. lehetőséget adott a kormánytisztviselői jogviszony indokolás nélkül történő megszüntetésére. Hivatkozott arra is, hogy az alperesi munkáltató rendeltetésének megfelelően gyakorolta a felmentéshez való jogát, mivel a kormánytisztviselői jogviszony indokolás nélkül történő megszüntetésére vonatkozó jogszabályi helyet az Alkotmánybíróság 2011. május 31-i hatállyal semmisítette meg. Utalt arra, hogy szervezeti változások történtek az alperesnél, amely szükségképpen járt együtt személyi változással is, melynek keretében központi intézkedés végrehajtásaként létszámleépítésre került sor az alperesnél.

2.2. A Kaposvári Munkaügyi Bíróság 3. M. 220/2011/17. szám alatt hozott ítéletével (K/2. melléklet) a felperes keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint önmagában nem minősül joggal való visszaélésnek az a körülmény, hogy a felperes

felmentésére olyan jogszabály alapján kerül sor, amelynek alkotmányellenességét a felmentés időpontjában az Alkotmánybíróság már megállapította. A bíróság álláspontja szerint az alperes 2011. február 18-a és 2011. május 31-e között kizárólag az akkor hatályban lévő Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján szüntethette meg a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság csak a jövőre nézve semmisítette meg a fenti rendelkezést. A jogszabály megsemmisítése nem érinti a határozat közzététele napján vagy azt megelőzően létrejött jogviszonyokat, és a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket. Az pedig, hogy 2011. május 31-e után pedig jogszabályváltozás következett be, a felmentés közzététele szempontjából nincs jogi jelentősége. Az Alkotmánybíróság fenti határozata a felmentés időpontjában már megszületett azonban a fentiek szerint az alperes a felperes felmentéséről még jogszerűen hozott döntést a hatályos jogszabály szerint.

A Kaposvári Munkaügyi Bíróság álláspontja szerint az alperes nem sértette meg a rendeltetésellenes joggyakorlás elvét sem a felmentéshez való joga gyakorlása során figyelemmel arra, hogy egy olyan jogszabályi rendelkezés alapján intézkedett, amely akkor alkalmazható és hatályos volt. A bíróság rendeltetésellenes joggyakorlást az alperes részéről nem állapított meg. A bíróság ítélete szerint a per során maga a felperes adta elő, hogy munkahelyén kollégáival illetve vezetőivel konfliktusa nem volt, továbbá a perben nem tudta bizonyítani azt sem, hogy felmentésére azért került sor, mert jogviszonyának megszüntetése összefüggésben van azzal, hogy felmerült a neve, mint az Államháztartási Iroda Felülvizsgálati és ellenőrzési Osztályának lehetséges jövőbeni vezetője. A bíróság ítélete szerint az alperes indokát adta annak, hogy a felperes jogviszonyának megszüntetésére az alperesnél előírt létszámleépítés miatt volt szükség, mivel az alperesnél a létszám ténylegesen csökkent. A rendeltetésellenes joggyakorlással kapcsolatban a bizonyítási teher a felperesre hárult, a bíróság álláspontja szerint azonban a felperes a per során nem tudta bizonyítani, hogy az alperes vele szemben rendeltetésellenesen gyakorolta a munkáltatói jogkörét, amikor indokolás nélkül szüntette meg közszolgálati jogviszonyát.

Az elsőfokú bíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy a hatályos jogszabályoknak megfelelően indokolás nélkül szüntette meg az alperes felmentéssel a felperes jogviszonyát, az alperes munkáltatói jogkörét nem gyakorolta jogellenesen, ezért a bíróság a felperesi keresetet elutasította.

Az ítélet ellen a **felperes fellebbezést** nyújtott be.

2.3. A Kaposvári Törvényszék 3. Mf. 20.322/2012/3. számú ítéletével (K/3. melléklet) az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a felperes nem vitatta, hogy a felmentése időpontjában hatályos, Kjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a kormánytisztviselői jogviszonya indokolás nélküli felmentéssel történő megszüntetésének még helye volt figyelemmel a 8/2011. (II. 18.) AB határozatban foglaltakra is. Annak, hogy 2011. május 31-ét követően jogszabályváltozás következtében a felmentést már indokolni kellett, nincs jelentősége. A perbeli jogvitában az átszervezés, illetve létszámcsökkentés tényét nem kellett vizsgálni.

A törvényszék álláspontja szerint a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a felperest terhelte annak kétséget kizáró bizonyítása, hogy az alperes rendeltetésellenesen járt el a felmentése során. A felperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, a tanúk vallomása nem támasztotta alá az általa állítottakat. A felperes maga sem hivatkozott arra, hogy a kollégáival,

illetve munkahelyi vezetőjével konfliktusa lett volna. Nem tudta bizonyítani, hogy a megszüntetés összefüggésben állt volna azzal, hogy lehetséges osztályvezetőként korábban felmerült az Ő neve is.

A jogerős ítélet felülvizsgálata iránt a felperes által indított per.

2.4. A felperes jogerős közbenső ítélet ellen benyújtott **felülvizsgálati kérelme** elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatására és kereseti kérelmének való helyt adásra irányult. Felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy a munkáltatói határozat nem tartalmaz indokolást, azonban az köztudomású volt és az alperes is elismerte a per során, hogy e mögött létszámcsökkentés áll. Ez azonban az alperesnél nem valósult meg, mivel az előírányzott és a tényleges fenntartható létszám sem fedte egymást. Álláspontja szerint a jogviszony megszüntetésére azért került sor, mert szakmai kérdésekben véleménykülönbség volt közte és az újonnan kinevezett vezetők között. A felperessel szemben fegyelminek nevezett eljárás indult, azonban megállapíthatóan részéről semmiféle összeférhetlenség nem állt fenn. Álláspontja szerint a sikertelenül lefolytatott fegyelmi eljárás következménye volt az indokolás nélküli felmentése.

Az **alperes felülvizsgálati ellenkérelme** a jogerős ítélet hatályában történő fenntartására irányult.

A Kúria ítélete

2.5. A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljárta **Kúria Mfv. I. 10.084/2014/5. számon helybenhagyva a Kaposvári Törvényszék 3. Mf. 20.322/2012/3. ítéletét a felperes keresetét elutasította.** (K/4. melléklet)

A Kúria ítéletében kifejtette a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálati eljárásban olyan jogkérdésekről dönthet, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt, a felülvizsgálati eljárás kereteit pedig a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem tartalma határozza meg.

A Kúria ítéletében utalt arra is, hogy az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú ügyben meghozott határozata alapján a kormánytisztviselők indokolás nélküli felmentésével kapcsolatos jogkérdés nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe, mivel a Ktjt. megalkotásával Magyarország nem az Unió jogát hajtotta végre, ezért a felülvizsgálati kérelemnek az uniós jogszabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát.

A Kúria ítélet szerint az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II. 18.) AB határozatában kimondta, hogy a Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, sérti az Alkotmány 70/B. § (1) bekezdésében szabályozott munkához való jogot, 70. § (6) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jogot, az 57. § (1) bekezdésében szabályozott bírósághoz fordulás jogát, és az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz való jogot is.

Az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a sérelmezett rendelkezést az AB jövőre nézve semmisítette meg:.... „az 2011. május 31-én vesztí hatályát” (idézett határozat 6. pont). A

fentiekből az következik, hogy a felperes felmentése közlésének időpontjában a Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazható volt.

A jogszabályi rendelkezést megsemmisítő alkotmánybíróági határozat indokolása szerint a Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt rendelkezés sértette a bírósághoz fordulás, az emberi méltóság jogát és magában rejtette a munkáltató visszaélészerű, önkényes döntésével szembeni hatékony jogvédelem hiányát. A perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az MK. 95. számú állásfoglalás IV. pont indoklására is – azonban a felperesnek a munkáltató részéről történő rendeltetésellenes joggyakorlást kellett bizonyítania, vagyis azt, hogy az adott esetben a munkáltató az indokolás nélküli felmentés jogával visszaélt az Mt. 4. § (2) bekezdésében foglalt valamely körülmény miatt. Ilyen bizonyítás azonban az eljárás során nem történt. Önmagában a jogszabályon alapuló jogviszony megszüntetés –indoklás hiányában sem – valósította meg a rendeltetésellenes joggyakorlást.

A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy az átszervezés, illetve a létszámcsökkentés megvalósulását nem kellett vizsgálni tekintettel arra, hogy a felmentésnek indokolást nem kellett tartalmaznia.

Ugyancsak jogszabálysértés nélkül fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy a felperes maga sem állította, miszerint felettesével, munkatársaival konfliktusa lett volna és azt sem bizonyította, hogy a munkáltató a vele kapcsolatot tartó személyeket „ellentábornak” titulálta volna. A Kúria álláspontja szerint a perben az sem került igazolásra, hogy a jogviszony megszüntetés összefüggésben állna a felperes osztályvezetői megbízásának lehetőségével, illetve a kinevezés meghíúsulásával (Pp. 164. §).

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-nak (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

III.

Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései

Az Alkotmánybíróság

24. cikk (2) bekezdés

d) alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját;

f) vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését.

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

T) cikk

(3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.

**Q cikk
(2-3) bekezdés**

Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

XII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

XXIII. cikk

(8) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen. Törvény határozza meg azokat a közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, **erkölcsös és gazdaságos célt** szolgálnak.

IV.

A Kúria ítéletének Alaptörvénybe ütközésének a kérdése. Az Alkotmánybíróság kifogásolt jogszabályi rendelkezés ügyében hozott határozatainak értelmezése

4.1.1. Az Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.) a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (a továbbiakban: Ktjt.) 8. § (1) bekezdését 2011. május 31-i hatállyal megsemmisítette. Az AB határozatában megállapította, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyok indokolás nélküli megszüntetése **súlyosan Alkotmány ellenes** mivel **sérti a jogállamiság elvét, a munkához való jogot, a közhivatal viseléséhez való jogot, a bírói jogvédelemhez** (és ezen belül a hatékony jogvédelemhez) való jogot, valamint **az emberi méltósághoz való jogot**. Anélkül, hogy részletesen belemennénk a döntés taglalásába az AB határozat alapján megállapítható, hogy a **Ktjt. 8. § (1) bekezdése álláspontunk szerint meghozatala időpontjától kezdve Alkotmány illetve 2012. január 01-től Alaptörvény ellenesnek minősült.** Az említett szakasz megsérti a határozat meghozatalakor hatályos 1949. évi XX. törvény az Alkotmány (a továbbiakban: Alk.) 2. § (1) bek. foglalt jogállamiság elvét, az Alk. 70/B. § (1) bek. biztosított a munkához való jogot, az Alk. 70. § (6) bek. biztosított a közhivatal viseléséhez való jogot és az Alk. 57. § (1) bek. biztosított bírósághoz fordulás jogát, illetve az Alk. 54. § (1) bek. biztosított az emberi méltósághoz való jogot is. Az Alkotmánybíróság a döntés meghozatalakor még hatályos az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. tv. (Abtv.) 43. § (4) bek. alapján a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének rendelkezéseit pro futuro, azaz a jövőre nézve semmisítette meg azért, mert a kihirdetés napján történő hatályvesztés esetén a kormánytisztviselői jogviszony lemondással vagy felmentéssel való megszüntetése szabályozatlan maradt volna. Az **AB tehát kizárólag a „jogbiztonság” elvére figyelemmel semmisítette meg a jövőre nézve** a kérdéses jogszabályi rendelkezést. Az Abh. többségi indokolásából arra lehet következtetni, hogy milyen értelem (funkció) tulajdonítható az Abh.-ban kimondott megsemmisítés *pro futuro* hatályának: „Az Alkotmánybíróság e határozatában a Ktjt. 8. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a kormánytisztviselők **indokolás nélküli felmentésének alkotmányellenességét állapította meg**, a kormánytisztviselő indokolás nélküli lemondásának alkotmányosságát nem vizsgálta. Mivel az „indokolás nélkül megszüntetheti” szövegrész egyaránt vonatkozik a kormánytisztviselő lemondására és munkáltató által történő felmentésére is, a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének *megfogalmazása nem teszi lehetővé kizárólag az alkotmányellenesnek ítélt rendelkezés megsemmisítését*, ezért az Alkotmánybíróság az egész 8. § (1) bekezdést megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság a megsemmisítés időpontjának meghatározása során figyelemmel volt arra, hogy mivel a Ktjt. 10. § (1) bekezdése alapján a kormánytisztviselői jogviszonyokban a

Ktv.-nek a köztisztviselő lemondására és felmentésére vonatkozó 16–17. §-ai nem alkalmazandók, a Kjt. 8. § (1) bekezdésének megsemmisítése következtében a kormánytisztviselői jogviszony lemondással és felmentéssel való megszüntetése szabályozatlanul marad. *Időt kívánt biztosítani a jogalkotónak az Alkotmánynak megfelelő szabályok megalkotására*, ezért a Kjt. 8. § (1) bekezdését a jövőre nézve úgy semmisítette meg, hogy az 2011. május 31-én veszti hatályát.” (ABH 2011, 49, 83–84.)

A megsemmisített rendelkezés tehát – kodifikációs szempontból elválaszthatatlanul – két normát is magában foglalt: egyrészt, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyt a kormánytisztviselő lemondással indokolás nélkül megszüntetheti (ez a szabály nem volt alkotmányellenes); másrészt, hogy a kormánytisztviselői jogviszonyt **a munkáltató felmentéssel indokolás nélkül megszüntetheti (ez utóbbi szabály alkotmányellenessége megállapítást nyert)**. Az Alkotmánybíróság a *pro futuro* megsemmisítéssel mindenképpen fenntartotta annak a lehetőségét, hogy a kormánytisztviselő lemondással az új szabályozás megalkotásáig is alkotmányosan megszüntethesse indokolás nélkül a kormánytisztviselői jogviszonyt – ez önmagában értelmet ad a megsemmisítés jövőbeli hatályának.

Magyarország Alaptörvényének 28. cikke a bíróságok jogalkalmazó tevékenységére vonatkozóan az alábbiak szerint rendelkezik: **„A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”**

A felperessel szemben alkalmazott Alkotmányellenes rendelkezések Magyarország 2012. január 01-én hatályba lépett Alaptörvényének alábbi rendelkezését is sértik, mely szerint;

A felmentés sérti az **Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében** foglalt **jogállamiság elvét**, mivel az indokolási kötelezettség hiánya veszélyezteti a közigazgatási döntések pártpolitikai semlegességét, befolyástól való függetlenségét, pártatlanságát és törvényességét. Ezért a döntés nem felel meg a közigazgatás – jogállamiságból fakadó – törvény alá rendeltsége követelményének sem.

Az indokolás nélküli felmentés sérti továbbá az **Alaptörvény XII. cikkében** foglalt **munkához való jogot** is, mivel az indokolási kötelezettség a felmentés kapcsán az alapjog érvényesülését biztosító, elengedhetetlen garancia.

Az indokolás nélküli felmentés **a közhivatal viseléséhez való jogot is sérti**, melyet az **Alaptörvény XXIII. cikkének (8) bekezdése** tartalmaz. *Ezen alapjog érvényesülése ugyanis kizárja, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója szabadon és korlátlanul dönthessen felmentésről.* Az indokolás nélküli felmentés aránytalanul korlátozta ezen alapjogot.

Az **Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében** foglalt **bírói jogvédelemhez való jog** is sérelmet szenved. Így a perbe vitt jogok a bíróság által nem kerülhetnek érdemben elbírálásra, mivel munkáltatói indokolás hiányában, az ügyben eljáró Bíróság érdemben nem vizsgálhatja a felmentéshez vezető indokokat.

Végül az indokolás nélküli felmondás sérti az **emberi méltósághoz való jogot** is az **Alaptörvény II. cikke** alapján. Az indokolás nélkül történő felmentés következtében a sérelmet szenvedett fél, *teljességgel ki van szolgáltatva a munkáltató egyoldalú, önkényes*

döntésének, amely döntés – kiszámíthatatlansága folytán – *alapvetően veszélyezteteti létfenntartását is.*

A fenti indokoláson túlmenően hivatkozunk az **Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) számú AB határozat indokolásának IV. pontjában foglaltakra**, mely részletesen kifejtette a fentiekben vázolt alkotmányellenesség indokait is.

Nem vitatható, hogy a **felperes vonatkozásában az alperesi munkáltató olyan jogszabályt alkalmazott, melynek alkotmányosságáról az Alkotmánybíróság ügyfelem felmentését megelőzően már korábban döntött** – azt alkotmányellenesnek nyilvánította, ugyanakkor a kormánytisztviselők esetében azt az alábbiakban részletezendő okból 2011. május 31-éig a magyar jogrendszerben tartotta. A kérdés az említett bírósági eljárások kereteiben csak az volt, hogy lehetséges-e egy alaptörvény-ellenes normán alapuló bírósági határozat alkotmányos az AB szerint, vagy sem.

A válaszuk általánosságban is egyértelmű nem, de különösen az a AB által a pro futuro megsemmisítés indokaira.

Mint az fentebb vázlatosan bemutatásra került, az Alkotmánybíróság négy alkotmányos jog megsértése miatt semmisítette meg a Kjt. 8. § (1) bekezdését: a munkához való jog, a közhivatal viseléséhez való jog, az emberi méltósághoz való jog, valamint a bírói jogvédelemhez való jog sérelme okán, melyhez még hozzájött a jogállamiság elvének sérelme is. Az összes indok a **MUNKÁLTATÓ alkotmányellenes felmondását mutatta ki**, az Alkotmánybíróság a munkavállaló (kormánytisztviselő) indokolás nélküli felmondásának jogával nem foglalkozott, az tehát alkotmányosnak minősül.

A pro futuro megsemmisítés indoka az volt, hogy az egyébként alkotmányos munkavállalói oldal jogát képező indokolás nélküli lemondás nem kerüljön ki a jogrendszerből a munkáltatói indokolás nélküli felmondással együtt, mely **utóbbi jogintézmény viszont súlyosan Alkotmány – illetve 2012. január 01-től kezdődően – Alaptörvény ellenes.**

Ebből következően sokan úgy vélték, hogy egy nyilvánvalóan alkotmányellenes normára hivatkozva nem lehet az Alaptörvénnyel összeegyeztethető módon bírói döntést alapozni, hiszen annak **indirekt alkalmazási tilalma** már magából a vonatkozó alkotmánybírósági határozatból is kényszerítően következik.

Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogsérelem kiküszöbölésének lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. Ennek feltétele az, hogy a **jogorvoslati fórum az érvényesített jogokat és kötelezettségeket érdemben elbírálhassa, vagyis az alkalmazandó jogszabálynak az elbírálhatóság szempontjából megfelelő mércét, vagy szempontot kell tartalmaznia, melyek alapján a bíróság az állított jogsérelem fenn álltát vagy hiányát megállapíthatja.** Ennek a követelménynek a Kjt. hivatkozott rendelkezése nem tet: eleget.

4.1.2. A 35/2011. (V. 6.) AB határozatban (a továbbiakban: **Abh2.**) az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként állapította meg, hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el. Az Alkotmánybíróság kimondta: amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli – az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatásköre hiányában –, **az Abtv. alapján köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni.** Megjegyzem, hogy az

Alkotmánybíróság az ABh2. meghozatala előtt, korábban még a **1813/B/2010. sz. AB végzésben (ABH 2011, 2936.)** más álláspontot képviselt és úgy érvelt, hogy amikor egy alkotmányellenes jogszabály hatályvesztését a jövőben meghatározott időpontban jelöli meg, akkor lényegében maga terjeszti ki az alkotmányellenes jogszabály alkalmazásának időtartamát, „előírja a bíró számára az alkotmányellenes jogszabály alkalmazását”.

Az Alkotmánybíróság az Abh2-ben foglaltak alapján számos munkaügyi bíró ügyét ítélte meg, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: új Abtv.) 25. § alapján az előttük folyamatban lévő munkaügyi perekben eljárásukat fel kell függeszteniük, és az Alkotmánybírósághoz kell fordulniuk, kérve a Kjt. – 8/2011. (II. 18.) számú AB határozatával alkotmányellenessé minősített és megsemmisített – 8. § (1) bekezdés b) pontja említett ügyekre történő alkalmazhatóságának kizárását (alkalmazási tilalom).

Ennek alapja az volt, hogy az Alkotmánybíróság fenti határozatában az alábbiakat mondta ki:

„Az Alkotmánybíróság megállapítja: alkotmányos követelmény, hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el. Amennyiben a bíró az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó jog alkotmányellenességét észleli – az alkotmányellenes jogszabály mellőzésére vonatkozó hatásköre hiányában – az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. § (1) bekezdése alapján köteles az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni.”

Az Alkotmánybíróság határozatában kimondta, hogy a „sorozatperekben” az alkalmazandó jogszabály alkotmányellenességét észlelő bírónak részben eljárási, részben pedig hatásköri szabályok miatt **minden előtte folyó perben indítványoznia kell az alkotmányossági kontrollt.** Álláspontunk szerint a Polgári Perrendtartás tárgyalás felfüggesztésére vonatkozó rendelkezéseinek hiányosságai miatt a bírónak a sorozatperek esetében – így a kormánytisztviselői jogviszonyok alkotmányellenes módon indoklás nélkül történő megszüntetése vonatkozásában folyamatban lévő – valamennyi eljárást fel kellett volna függeszteniük és meg kellett volna küldeniük az Alkotmánybíróságnak ahhoz, hogy azok alkotmányosságáról a testület állást foglalhasson és annak a bíróságok érvényt tudjanak szerezni.

Az Alkotmánybíróság szerepe kapcsán az AB kifejtette azt is, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányos rendeletetése az Alkotmány értelmezésén keresztül annak védelme, **az Alkotmány rendelkezéseinek érvényre juttatása, akár egyedi jogvitákban is.** Alkotmányos és ezért alkalmazandó jogszabály az, amely összhangban van az Alkotmány rendelkezéseivel, tartalmával.

Az Alkotmánybíróság alkotmányvédelmi feladatának egyik lényeges célja az a követelmény, hogy alkotmányellenes norma ne érvényesülhessen a jogrendben. Az Alkotmánybíróság 152/B/2009. szám alatti említett határozatában a bírói felfüggesztés és Alkotmánybírósághoz fordulás kapcsán megállapította, hogy e szabály a bírósági szervezeti hierarchiától független eszköz minden bíró kezében, amennyiben az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alkotmányossága tekintetében aggálya támad. **A bíró számára adott törvényes eszköz kettős természetű, mivel részben eljárási szabály, részben pedig a konkrét normakontroll egyik formáját rögzítő hatásköri szabály.** Az Alkotmány 50. § (3) bekezdésére hivatkozva rögzítette azt is, hogy a bírók értelemszerűen – alkotmányossági aggály megfogalmazása és az alkotmánybírósági vizsgálat lefolytatásának eredményeként – **csak az Alkotmánnyal összhangban lévő törvényeknek vannak alárendelve.** Az

Alkotmánybíróság 42/2005. (XI. 14.) AB határozatában kifejezetten nyomatékosította azt is, hogy az Abtv. 38. § (1) bekezdésébe foglalt, az alkotmánybírói eljárás megindítására irányuló **bírói kezdeményezés – az ítékezésben megnyilvánuló – bírói függetlenség részeként értelmezendő.** (ABH 2005, 504, 514-515.).

Az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy *amennyiben az Alkotmánybíróság el kívánja látni alkotmányvédelmi – és az egyéni jogvédelmet szükségképpen érintő – feladatát, úgy a **peres eljárásokban alkalmazandó, illetve az elbírálás idején már nem hatályos jogszabályok esetében sem engedheti alkotmányellenes normák érvényre juttatását.*** Az Alkotmánybíróság kontrollját tehát a jogalkotó hatályon kívül helyező aktusát „túlélő”, alkotmányellenes jogszabály sem kerülheti el. Eljárása során két kérdést kell tisztáznia: **a bírói kezdeményezésben citált jog alkotmányosságát** (ez jelen ügyekben már nem kérdés) és **perbeli alkalmazhatóságát.** Az Alkotmánybíróság ilyenkor részben alkotmányvédelmi feladatát gyakorolja, részben viszont – a jogbiztonság keretei között, közvetetten – **az egyén (jog) védelmére** siet.

Mindez a bírósági jogalkalmazás oldaláról is megközelíthető: az Alkotmánybírósághoz forduló bíró a felperes felmentésekor hatályos Alkotmány 50. § (1) bekezdéséből eredő kötelezettsége alapján a jogvitában érintett felek egyéni jogainak védelmében járt el, de ezt az alkotmányos kötelezettségét csak az Alkotmánybíróság érdemi döntése alapján teljesítheti. Az Alkotmánybíróság érdemi döntésének hiányában a jogvédelem ezen módja – adott esetben formai okokból – elmaradt. Így a bíró nem tud eleget tenni alkotmányos kötelezettségének.

A 2012. január 1-jén hatályba lépett új Abtv. 25. §-a kifejezetten rögzítette, hogy **a bíró abban az esetben is kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.** Az Abtv. 25. §-hoz fűzött indokolásból kiderül, hogy a szabályozás célja az Abh2.-ben kimondott koncepció – „hogy a bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el” – érvényesítése volt: „E hatáskör kapcsán fontos az alkalmazási tilalom szabályozása, egyrészt az indítvány tárgya, másrészt a jogkövetkezmények tekintetében. Eszerint bíró nem csak a jogszabály megsemmisítése érdekében fordulhat az AB-hoz, de a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki a megsemmisítő határozatában. A 35/2011. (V. 6.) AB határozat szól az alkalmazási tilalom tekintetében kialakított gyakorlatról, melynek e törvény megfelel.”

Álláspontom szerint felperes ügyében eljáró **Kúria az Abtv. bírói kezdeményezésre vonatkozó szabályozásának a változását az ügy eldöntése során kellő súllyal kellett volna, hogy figyelembe vegye** mivel a 1275/B/2009. és 1813/B/2010. AB végzésben foglalt megállapítások – az új Abtv. 25. §-a által tartalmilag felülírt – megfontolásokra **hivatkozással a felperes munkaügyi perben álláspontunk szerint már nem voltak alkalmazhatóak.**

A Kúria álláspontja szerint: „A pro futuro megsemmisítés azonban az alaptörvény-ellenes jogszabály határozott idejű alkalmazás lehetőségével és egyben kötelezettségével jár mindenki számára”(Kúria Mfv. I. 10.094/2014/7. sz. ítéletének 8. oldalának első bekezdés vége)

Ebből következően a Kúria Ítélete súlyosan alapjog sértő döntést tartalmaz, továbbá nemzetközi szerződésbe is ütköző nemzeti jogszabályon alapul.

Ügyfelemmel szemben alkalmazott munkáltatói intézkedéssel alkotmányjogi szempontból, több okból sem lehet egyetérteni. **Egyrészt, utólagos absztrakt normakontroll eljárás keretében megállapított alkotmányellenesség esetén konkrét alkalmazási tilalom kimondására – egyedi ügy hiányában – az Abh.-ban korábban fogalmilag nem kerülhetett sor.**

Másrészt, az Abh.-ban *általános* alkalmazási tilalom kimondására sem kerülhetett sor, mivel ezt a lehetőséget a régi Abtv. kifejezetten még nem tartalmazta, **az Alkotmánybíróság pedig értelmezés útján csak később, éppen az Abh2.-ben alakította ki.** Így – „ítélt dolognak” minősítve – azon az alapon megtagadni egy későbbi, konkrét ügyben az alkalmazási tilalom kimondásának kezdeményezését, mert az első (utólagos normakontroll) ügyben erre nem került sor, olyan lehetetlen feltétel elé állítja a felperest, amely a **jogsérelem orvoslásának szempontjával teljesen ellentétes.**

A **Kúriának** ebből következően, illetőleg a későbbiekben részletesen kifejtett **nemzetközi szerződésbe ütközés vonatkozásában ismételten lehetősége – és egyben mint végső bírói fórumnak – kötelessége is lett volna** a felperes ügyében a Ktjt. 8. § (1) bekezdése alkalmazásának kizárását kezdeményezni új Abtv. 25. §-a illetve a 32. § (1) bekezdése alapján egyaránt, amely éppen az ilyen esetek megoldását is célozta:

„[a bíró] a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki a megsemmisítő határozatában”. Ha tehát az Alkotmánybíróság egy ügyben – például az eljárás *absztrakt* jellege miatt – nem mondja ki az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának tilalmát, az **nem jelenti azt, hogy utóbb konkrét ügyben (bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján) ne rendelkezhetne róla.**

Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság a Ktjt. 8. § (1) bekezdését – többek között – azért is ítélte alkotmányellenesnek, mert álláspontja szerint a törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit és **lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt megillető bírói jogvédelemhez való jogot.** Az Abh. szerint „az indokolási kötelezettség hiánya miatt és a felmentés jogszerűségének elbírálásához szempontot adó szabályok hiányában, jelentősen leszűkült azoknak az eseteknek a köre (a felmentő határozat semmissége, a felmentési tilomba ütközés, egyenlő bánásmód megsértése, rendeltetésellenes joggyakorlás), amikor a kormánytisztviselő a *siker reményében* fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni.” „A felmentés feltételeit szabályozó jogszabályi rendelkezések, azaz a munkáltatót megillető felmentési jog rendeltetése törvényi meghatározásának hiányában gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen bizonyítható, hogy a munkáltató jogellenesen döntött, felmentési joga gyakorlása során ellentétbe került a jog rendeltetésével, a jog által szolgálni hivatott céllal.

Az érdemi bírói jogvédelem lehetőségének ez a korlátozása nem nyújt valódi, hatékony jogvédelmet a munkáltató visszaélészerű, önkényes döntésével szemben.”

Az **új Abtv. 25. §-a kifejezetten rögzítette,** hogy a bíró abban az esetben is kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnál az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha Alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. A szabályozási koncepció szerint; **„A bíró az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján döntse el”** – érvényesítése volt: „E hatáskör kapcsán fontos az alkalmazási tilalom szabályozása, egyrészt az indítvány tárgya, másrészt a

jogkövetkezmények tekintetében. Eszerint a bíró nem csak a jogszabály megsemmisítése érdekében fordulhat az AB-hoz, de a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt ha azt az AB már nem mondta ki azt megsemmisítő határozatában.”

Az említett ügyekben a munkáltatói intézkedés meghozatalát megelőzően illetve azt követően megsemmisített **jogszabály alkalmazása súlyos alkotmányossági aggályokat vetett fel, ezért az ügyekben eljáró Munkaügyi Bíróságok egy része úgy ítélte meg, hogy az ebből fakadó disszonanciát kizárólag az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésével oldhatják fel.**

4.1.3. Az Alkotmánybíróság (AB) teljes ülése 2012. július 16-án hozott **34/2012. (VII. 17.) AB** határozatával – AB ügyszám: III/505/2012. – (a továbbiakban: **Abh3**) döntött a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (Ktjt.) 8. § (1) bekezdés b) pontja, alapján indokolás nélkül felmentett kormánytisztviselők folyamatban lévő munkaügyi pereiben való alkalmazhatósága kérdésében. Az AB határozatában tehát a 2011. február 18-án alkotmányellenesnek minősített, hivatkozott jogszabályi rendelkezések bírósági eljárásban történő alkalmazhatóságának kérdéséről döntött. A munkaügyi bíróságok közül az első fokon eljáró, Budapest Környéki Munkaügyi Bíróság, a Debreceni Munkaügyi Bíróság, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság, a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság, a Szegedi Munkaügyi Bíróság, a Szekszárdi Munkaügyi Bíróság, a Szolnoki Munkaügyi Bíróság, a Tatabányai Munkaügyi Bíróság, valamint a másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék bírái közül néhányan – a kormánytisztviselők ügyeiben 47 ügyben – indítványozták azt, hogy az AB az előttük folyamatban lévő peres eljárásokban zárja ki a már alkotmányellenesnek minősített jogszabályi rendelkezések alkalmazását. Az indítványozó munkaügyi bírók erre irányuló indítványait elsősorban az alaphatározatok szerint sérült alkotmányos rendelkezéseknek megfelelő alaptörvényi rendelkezésekre (a közhivatal viseléséhez fűződő alapjog, a jogállamiság, a hatékony bírói védelemhez fűződő alapjog és az emberi méltóság sérelme) alapozták.

Az Alkotmánybíróság a munkaügyi bírák indítványát mind a kormánytisztviselők ügyeiben egy eljárásban egyesítve, azokat lényegében azonos indokok alapján elutasította.

Az alkotmánybírósági megsemmisítés joghatása beálltának (a jogszabály hatályvesztésének) az időpontja – tehát adott esetben a *pro futuro* megsemmisítés ténye – az alkalmazási tilalom konkrét ügyekben történő utólagos elrendelése szempontjából az Abtv. alapján önmagában nem döntő jelentőségű. Ilyen esetben is minden egyes ügyben egyedileg indokolt annak vizsgálata, hogy mi volt az indoka a megsemmisítés jövőbeli időpontjának, és ehhez képest az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja-e, hogy az Alkotmánybíróság a megsemmisítésről szóló határozatának közzététele és a jogszabály hatályvesztése közötti alkalmazása vonatkozásában utóbb a konkrét ügyben tilalmat rendeljen el.

Az Abh3. többségi indokolása ugyanakkor rámutatott, hogy „az imént írtak nem érintik az egyedi ügyet elbíráló – közte a kezdeményező – bíróságok jogát arra, hogy a Ktjt. már alkotmányellenessé nyilvánított, de még hatályos 8. § (1) bekezdése alapján felmondással megszüntetett köztisztviselői jogviszonyról szóló perben önállóan értékeljék a felmondás jogszerűsége megítélésakor a tényt, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybíróság már megállapította”. (Indokolás 55. pontja)

Elemelve az AB hivatkozott határozatát megállapítható, hogy – az Alaptörvény vonatkozó szabályait tartalmilag azonosnak minősítve a korábban hatályos Alkotmány vonatkozó rendelkezéseivel – a támadott rendelkezések tartalmát érdemben nem vizsgálta, a korábbi AB határozatokban nem szereplő alkotmányellenességi okok vizsgálatát pedig okafogyottnak tekintette mindkét törvényi rendelkezés esetében. Érdemben kizárólag a már megsemmisített rendelkezések alkalmazása kizárhatóságának vizsgálatát végezte el. Az AB ennek során – a korábbi alkotmánybírói törvényen alapuló gyakorlatra [8/2011. (II. 18.) AB és 35/2011. (V. 6.) AB határozatokra] hivatkozva – folytatva a közelmúltban kialakított joggyakorlatát – megszorító értelmezést adott az Alkotmánybírói törvényről szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ában foglalt és korábban alaptörvény-ellenesnek nyilvánított jogszabályi rendelkezések alkalmazására vonatkozóan.

Eszerint – minthogy a megsemmisítés az említett ügyekben főszabály szerint csak a jövőre vonatkozik – csak abban az esetben lehet önállóan dönteni a kizárásról, ha „*ez szolgálja a „jogbiztonságot” és a „törvény előtti egyenlőséget”, vagyis a hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok hasonló elbírálását a bíróság előtt*”.

Minthogy azonban a konkrét ügyben az alaphatározatok nem érintettek egyetlen folyamatban lévő ügyeket sem (alkalmazási tilalmat nem mondott ki, alkotmányjogi panaszt vagy bírói kezdeményezést nem bírált el), ezért a „*törvény előtti egyenlőséget*” az szolgálja, ha az indítványokkal érintett ügyekben sem mondja ki az AB az alkalmazási tilalmat egyetlen ügyben sem. Ezt erősíti meg a testület szerint az is, hogy a kormánytisztviselők esetében az alaphatározatban is alkalmazott jövőbeni időponttal történő megsemmisítés az alkotmányellenes norma meghatározott ideig történő „alkalmazási kötelezettségének fenntartását jelenti”.

A határozata indokolásában hivatkozott továbbá arra, hogy az egyedi ügyekben történő alkalmazás kizárására irányuló indítvány elutasítása nem érinti az egyedi ügyet elbíráló bíróságok jogát arra, hogy a Ktjt. már alkotmányellenessé nyilvánított, de még hatályos 8. (1) bekezdése alapján felmondással megszüntetett köztisztviselői jogviszonyról szóló perben önállóan értékeljék a felmondás jogszerűsége megítélésakor a tényt, hogy a felmondáskor a felmondásra jogot adó jogszabály alkotmányellenességét és hatályvesztésének időpontját az Alkotmánybírói bíróság már megállapította.

4.2. A felperessel szemben alkalmazott munkáltatói intézkedés Alaptörvény ellenessége, illetve rendeltetésellenességének alkotmányjogi összefüggései

4.2.1. Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie. Ha egy – egyszerre több, alkotmányos és alkotmányellenes szabályt is magában foglaló – jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybírói bíróság *pro futuro* semmisített meg, ezáltal meghatározott ideig fenntartva a rendelkezés alkalmazhatóságát, az nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak illetve felülvizsgálati eljárása során a Kúriának a rendelkezésben foglalt alkotmányellenes szabályt is alkalmaznia kell és lehet. A bírónak az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján kell eldöntenie. Ha az adott időpontban alkalmazandó – alkotmányellenes szabályt is tartalmazó – jogszabályi rendelkezést a bírónak nem sikerül az Alaptörvénnyel összhangban úgy értelmeznie, hogy az ne vezessen alapvető

jog sérelméhez, akkor az a bírói döntést – adott esetben akár érdemben – befolyásoló alaptörvény-ellenességet eredményezhet, illetve eredményezett a felperes ügyében is.

A Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt jogszabályi rendelkezés alapján az indokolási kötelezettség hiánya miatt és **a felmentés jogszerűségének elbírálásához szempontot adó szabályok hiányában**, jelentősen leszűkült azoknak az eseteknek a köre (a felmentő határozat semmissége, a felmentési tilalomba ütközés, egyenlő bánásmód megsértése, rendeltetésellenes joggyakorlás), amikor a kormánytisztviselő a siker reményében fordulhat a bírósághoz, a bíróság a felmentés jogszerűségét érdemben el tudja bírálni. A Ktjt. szabályozása alapján a munkáltatói felmentés kapcsán keletkező közszolgálati jogvitákban **a felmentés jogszerűtlenségét a kormánytisztviselőnek kell bizonyítania**. Ez alól kivételt jelent az az eset, amikor a jogvita az egyenlő bánásmód követelményének megsértésén alapul, ezekben az eljárásokban az egyenlő bánásmódról és a esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebtv.) 19. §-a alapján a sérelmet szenvedett félnek csak valószínűsítania kell a jogsérelmet, a munkáltató köteles bizonyítani azt, hogy az egyenlő bánásmód követelményének eleget tett. Lehetősége van a kormánytisztviselőnek arra is, hogy az régi Mt. 4.§-ába ütköző rendeltetésellenes joggyakorlás miatt forduljon a bírósághoz. A **Legfelsőbb Bíróság** (jelenleg Kúria) **MK 95.** munkaügyi kollégiumi állásfoglalásában értelmezte a munkáltatói felmondás esetén a rendeltetésellenes joggyakorlást. „Az régi Mt. 4. §-a egyebek között kimondja, hogy *a törvényben megállapított jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni és teljesíteni*. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy **a Munka Törvénykönyvén alapuló jogot nem lehet olyan célból gyakorolni, amely ellentétbe kerül a jog által szolgálni hivatott céllal**. Mindez a **munkáltatói felmondási jog gyakorlására is irányadó**.

Ehhez képest az egyébként fennálló munkáltatói felmondási jog gyakorlása is jogellenessé válik abban az esetben, **ha bizonyítottan rendeltetésével össze nem férő célból, esetleg ártási szándékkal, bosszúból, zaklatásszerűen gyakorolták, illetve ilyen eredményre vezet.** [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

A felmentés feltételeit szabályozó jogszabályi rendelkezések, azaz a munkáltatót megillető felmentési jog rendeltetése törvényi meghatározásának hiányában gyakorlatilag nem, vagy csak nehezen bizonyítható, hogy a munkáltató jogellenesen döntött, felmentési joga gyakorlása során ellentétbe került a jog rendeltetésével, a jog által szolgálni hivatott céllal. **Az érdemi bírói jogvédelem lehetőségének ez a korlátozása nem nyújt valódi, hatékony jogvédelmet a munkáltató visszaélészerű, önkényes döntésével szemben.** [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

A Ktjt. 8. § (1) bekezdésében foglalt törvényi szabályozás formálisan nem zárja el a felmentett kormánytisztviselőt a bírói úttól; a közigazgatási döntéssel szemben bírósághoz fordulhat, kérheti a döntés (felmentés) jogszerűségének bíróság általi felülvizsgálatát. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

Álláspontunk szerint mind **a bírósághoz fordulás jogából** [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet XXVIII. cikk (1) bekezdése], mind az ehhez szorosan kapcsolódóan **a jogorvoslathoz való alkotmányos alapjog** [Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet XXVIII. cikk (7) bekezdése] „immanens” tartalmából is következik **a bekövetkezett jogsérelem tényleges orvoslását lehetővé tevő jogorvoslat biztosításának a követelménye**. Minden **jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás**

lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. [23/1998. (VI. 9.) AB határozat]

A kormánytisztviselők munkáltató által történő, indokolás nélküli felmentését lehetővé tevő **törvényi szabályozás a felmentéshez kapcsolódó indokolási kötelezettség elmaradásából következően tehát egyaránt kiüresíti a bírósághoz fordulás alkotmányos alapjogát és a jogorvoslathoz való alapjogot is.**

Az indokolás nélkül felmentett kormánytisztviselő a munkáltató döntésével szemben a döntés jogszerűségének az elbírálását kérve formálisan a bírósághoz fordulhat, azonban az eljáró bíróság jogalap hiányában nem tud mérlegelési döntést hozni a jogszerűség kérdésében. A munkáltatói döntés jogszerűségének törvényi kritériumai olyan fokban hiányosak, hogy az eljáró bíróság sem a munkáltatói döntés alapjául szolgáló tényeket, sem a döntés jogszerűségét nem tudja megítélni. A bíróságnak a munkáltatói döntést az alapul fekvő tények ismeretének, feltárásának hiányában, a döntés konkrét indokainak ismerete nélkül is jogszerűnek kellene elfogadnia, mivel a nemzeti jog szerint nem szükséges az, hogy a munkáltató azt indokolja, annak tényszerűségét és valószerűségét alátámassza, bizonyítsa. A későbbiekben részletesen *kifejtett nemzetközi jogi rendelkezések a nemzeti jog ezen rendelkezését azonban felülírják, ebből következően hazánk által vállalt nemzetközi szerződésben foglalt kötelezettségek ellentétesek a nemzeti jog hivatkozott rendelkezéseivel.*

A Kúria eljárása során döntően csak formai szempontokból vizsgálhatta felül a munkáltatói döntést – és a már hivatkozott szűk körű kivételektől eltekintve – a bírói mérlegelésen alapuló döntésnek nincs megvitatásra alkalmas tárgya, mivel a felmentés indokai, a felmentést alátámasztó érvelés hiányzik. A munkáltatói döntés indokolásának hiányában a felmentett kormánytisztviselő a bíróság előtt nem tud mit vitatni, nincs olyan - „vitaalap” (perbevitt bizonyíthatóan megsértett jog), amelyről az eljáró bíróság érdemben dönten tudna. Mindez azt jelenti, hogy **a felmentett kormánytisztviselő nem élhet a jogorvosláshoz való alkotmányos alapjoggal**, mert a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontjának szabályozása tulajdonképpen kizárja a jogorvoslathoz való alapjog immanens tartalmának az érvényesülését. [Alkotmánybíróság 8/2011. (II. 18.) AB határozat indokolása]

Az indokolási kötelezettség hiánya arra vezet, hogy az eljáró bíróságnak a nemzeti jog szerint nincs tárgyi alapja a munkáltatói döntés jogszerűségének a vizsgálatára, nincs a jogvita tárgyává tehető indokolás, amit érdemben felülvizsgálhatna az eljáró bíróság. Mindebből az következik, hogy az eljáró bíróság a döntés jogszerűségét érdemben nem tudja elbírálni, illetve az esetek döntő többségében – szűk körű kivételek mellett – az indokolási kötelezettség hiányában kénytelen a munkáltatói döntés formális szempontú vizsgálata alapján annak jogszerűségét kimondani.

Álláspontom szerint attól, hogy **a munkáltató intézkedése formailag jogszerű, nem jelent egyértelmű rendeltetésszerűséget** egy súlyosan Alkotmány és Alaptörvény, továbbá az Európai Unió jogrendszerének jogelveibe, valamint az EJEE-be mint vonatkozó nemzetközi szerződésekbe ütköző törvényi rendelkezés alkalmazása esetén.

4.2.2. A felperes ügyében eljáró bíróságok illetve a Kúria vizsgálati és mérlegelési joga levezethető a Kjt. 8. § (1) bekezdésének az alkotmányellenességét megállapító 1068/B/2010. AB határozat szövegéből is. Annak IV. fejezet 6. pontja harmadik bekezdésében kifejtett jogi álláspont szerint ugyanis a felperes felmentésekor hatályos **Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt eljárási garanciák teljesedéséhez önmagában a bírói út megléte**

nem elegendő, az Alkotmány illetve az Alaptörvény által megkövetelt hatékony jogvédelem attól függ, hogy a bíróság mit vizsgálhat felül. Amennyiben *valós lenne az alperesi érvelés, hogy a bíróságok nem vizsgálhatnák a munkáltatói döntés jogszerűségét és megalapozottságát,* akkor a jogszabályok által a munkáltatói intézkedéssel szemben biztosított jogorvoslati jog puszta formalitás lenne, és nem biztosítaná az Alkotmányban, Alaptörvényben is hivatkozott eljárási garanciákat.

Az alperesi munkáltató a felperes kormánytisztviselői jogviszonyát indokolás nélkül felmentéssel – a Ktjt. 8. § (1) bekezdése ügyében hozott AB határozat kihirdetését követően – 2011. március 23. napján kelt és közzét, 2011. március 25. napjával kezdődő munkáltatói intézkedésével szüntette meg, 2011. május 25-i hatállyal.

Az Alkotmánybíróság hivatkozott határozatában megállapította többek között, hogy a törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit, és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt a bírói jogvédelemhez való jogában. Álláspontunk szerint a jelen ügyet nem a Kúria tételes jogot leszűkítő értelmezése, hanem Magyarország mint jogállam által vállalt nemzetközi kötelezettségek tükrében kell megítélni, hiszen ez utóbbiak a magyar állam által alkotott jog mellett szintén a magyar jogrendszer részét képezik.

Eljárása során a Kúriának törvényben biztosított lehetősége lett volna arra – akár hivatalból is az – hogy a felperes ügyében a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének kizárását kezdeményezze az új Abtv. 25. §-a továbbá 32. § (2) bek. alapján, amely éppen az ilyen esetek megoldását célozza; „A bíró a már elbírált alkotmányellenes jogszabályon alapuló eljárása esetén pusztán alkalmazási tilalmat kérve is előterjeszthet indítványt – ha azt az AB már nem mondta ki megsemmisítő határozatában”. Ha tehát az AB egy ügyben – pl. az eljárás *absztrakt* jellege miatt – nem mondja ki az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának tilalmát, az nem jelenti azt, hogy utóbb *konkrét* ügyben (akár bírói kezdeményezés, akár alkotmányjogi panasz alapján) ne rendelkezhetne róla.

Ebben az esetben álláspontunk szerint figyelemmel kell lenni az Alaptörvény 28. cikkében foglalt rendelkezésekre is. Mint ahogy erre korábban is utaltunk már a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie.

Ha egy – egyszerre több alkotmányos és alkotmányellenes szabályt is magában foglaló – jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybíróság *pro futuro* semmisített meg, ezáltal meghatározott ideig fenntartva a rendelkezés alkalmazását, az nem jelenti azt, hogy a bíróságnak a rendelkezésben foglalt alkotmányellenes szabályt alkalmaznia kell és lehet. A bírónak az elé tárt jogvitát alkotmányos jogszabály alapján kell eldöntenie. Ha az adott időpontban alkalmazandó – alkotmányellenes szabályt is tartalmazó – jogszabályi rendelkezést a bírónak nem sikerül az Alaptörvénnyel összhangban úgy értelmeznie, hogy az ne vezessen alapvető jog sérelméhez, akkor a bírói döntés – adott esetben akár érdemben – befolyásoló alaptörvény ellenességet is eredményezhet.

A T. Alkotmánybíróság kimondta, hogy a Ktjt. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, azt pedig, hogy ez esetben az Alaptörvény ellenesség az alkotmányellenességgel is egyezik, azt az Alkotmánybíróság szintén megállapította 34/2012. (VII. 17.) AB határozata indokolásának 34-37. pontjaiban.

Megjegyezzük továbbá, hogy a munkáltatói döntés alapját képező Ktjt. nem önmagában „kizárólagosan alkalmazandó és minden felülíró jogszabályként” áll az egész hazai jogrendszerben. Annak szervez részét képezi a magyar jogrendszer részét képező a belső jogba transzformált nemzetközi egyezmények összessége, Európai Unió vonatkozó joganyaga, az Alkotmány illetve 2012. január 01-től kezdődően az Alaptörvény, továbbá a felmentés közlésekor hatályos Ktv. és régi Mt. is.

Ezzel kapcsolatban utalunk arra továbbá, hogy közjogi értelemben a jogi szakirodalom álláspontja szerint is **a nemzetközi jogot kihirdető norma a hierarchiában felette áll a belső jogi szabálynak.**

Fenti álláspontunk megerősítése érdekében utalunk dr. Sólyom László, dr. Sonnevend Pál, dr. Kondorosi Ferenc, és dr. Patyi András – dr. Varga Zs. András jogtudósok álláspontjára is:

- „a törvénnyel kihirdetett nemzetközi egyezmények a jogforrási hierarchiában az Alkotmány és a törvények szintje között helyezkednek el”¹. (dr. Kondorosi Ferenc)
- a „törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződések a Alkotmányon kívül minden belső jogszabállyal szemben előnyt élveznek”², (dr. Sonnevend Pál)
- „a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződések az Alkotmány kivételével minden belső jogszabályt megelőznek”³. (dr. Sólyom László)
- a nemzetközi jogforrás – kihirdetési formájától függetlenül – felette áll a hazai jogforrásoknak, az Alaptörvényt kivéve⁴. (dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András)

Jóllehet az idézett jogtudósok közül az első három a fenti következtetést az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (rég. Abtv.) rendelkezéseinek értelmezéséből vezették le, azonban álláspontunk szerint ezen **jogdogmatikai felfogás** az ezt követően elfogadott **Alaptörvény alapján is irányadó**, hiszen;

- Az Alaptörvény a Nemzeti hitvallás c. részben ugyanis rögzíti, hogy tiszteletben tartjuk történelmi alkotmányunk vívmányait, továbbá
- az Alaptörvény R) cikkének (3) bekezdése alapján az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történelmi alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

Fontosnak tartjuk rögzíteni, hogy a **negyedikként felsorolt szerzőpáros az Alaptörvény hatályba lépését követően is fenntartotta idézett dogmatikai álláspontját.**

A törvényhozó azzal, hogy nem szabályozta a munkáltatói felmentés törvényi feltételeit, és lehetőséget adott a döntés indokolásának mellőzésére, álláspontunk szerint aránytalanul korlátozta a kormánytisztviselőt a bírói jogvédelemhez való jogában.

4.2.3. Megjegyzem továbbá, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt a **K.M.C. kontra Magyarország** ügyében hozott véglegessé vált ítéletének 34. pontjában, hogy az **Abh. érvrendszere, továbbá az abban felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágóak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak** is. Az Alkotmánybíróság már lassan tíz éve kimondta, hogy **az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja**

¹ lásd. Dr. Kondorosi Ferenc: Az EU tagság jogi összefüggései: egyetemi jegyzet, Budapest, 2006. 33. old.

² lásd. Dr. Sonnevend Pál: Nemzetközi jog és belső jog a magyar jogrendszerben: a magyar Alkotmánybíróság gyakorlata

³ lásd. Dr. Jakab András: Az Alkotmány kommentárja, 2009. 376. old.

⁴ lásd. Dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András által jegyzett „Általános Közigazgatási Jog” c. egyetemi tankönyv 2012, 98. oldal

és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.] A magyar bírósági rendszer bírái tehát azzal a helyzettel szembesülnek, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog ellentétes a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerével [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul ez az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében jelen munkaügyi perben esetében sem egyeztethető össze.

Ezzel kapcsolatban utalok a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatában foglaltakra is melyben az AB kimondta: az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi bíróság által kibontott) jogvédelem szintje. Az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.

Ahogy azt az AB a 1718/D/2010. számú hivatkozott határozatában kimondta:

„Egyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi [...] jogvédelem szintje. [...] az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.”

Ezzel kapcsolatban előzetesen utalok arra a tényre is, hogy az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben az alkalmazhatóságot kizárólag alkotmányellenesség szempontjából vizsgálta, nem pedig a nemzetközi szerződésbe ütközés szempontjából.

4.3. Az Alkotmánybírósághoz a Kjt. 8. § (1) bek. b) pontja vonatkozásában eddig benyújtott alkotmányjogi panaszok ügyében hozott végzései

4.3.1. Az Alkotmánybíróság honlapján megtalálható információk szerint a mai napig összesen hat esetben fordultak alkotmányjogi panasszal az indokolás nélkül felmentett volt kormány és köztisztviselők az Alkotmánybírósághoz kereseti kérelmük jogerős elutasítását követően. Az alábbiakban hivatkozott határozatok tanulsága szerint az Alkotmánybíróság az említett ügyekben a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 632.380/2011/3 számú jogerős ítéletével szemben 3041/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 51. Mf. 636.420/2011/4 számú jogerős ítéletével szemben 3042/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 49. Mf. 638.367/2011/5 számú jogerős ítéletével szemben 3045/2013 (II. 28.) AB végzésével, a Fővárosi Törvényszék 51. Mf. 635.021/2011/4 számú jogerős ítéletével szemben 3067/2013 (IX. 17.) AB végzésével, a Nógrád Megyei Bíróság 15. Mf. 20.793/2011/3 számú jogerős ítéletével szemben IV/1417/2012 AB végzésével, a Nógrád Megyei Bíróság 2. Mf. 20.774/2011/4 számú jogerős ítéletével szemben pedig 3043/2013. (II. 28.) AB végzésével utasította el a hozzá benyújtott alkotmányjogi panaszokat.

A hivatkozott AB végzéseket áttekintve megállapítható, hogy az AB a hivatkozott határozataiban valamennyi kérelmező azzal a kéréssel fordult az AB-hoz, hogy a 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. és 43. §-ai alapján állapítsa meg a Kjt. 8. § (1) bekezdésének alkotmányellenességét, semmisítse meg a jogerős bírósági ítéletet, és **zárja ki a Kjt. 8. § (1) bekezdésének alkalmazhatóságát a konkrét munkaügyi perükben.**

4.3.2. Az AB valamennyi esetben kivétel nélkül visszautasította a hozzá benyújtott alkotmányjogi panaszokat arra hivatkozva, hogy a Kjt. megtámadott szakaszának alkotmányosságáról már korábban, absztrakt normakontroll keretében döntött és pro futuro semmisítette meg azokat. A pro futuro megsemmisítésből viszont az következik, hogy az AB által megjelölt időpontig az alkotmányellenes jogszabályt alkalmazni kell. A visszautasító végzések a 34/2012. (VII. 17.) AB határozat érvelésére hivatkoznak, amely szerint „ha egy korábbi határozat konkrét ügyben vagy ügyekben nem rendelt el semmilyen alkalmazási tilalmat, és *bírói kezdeményezésről vagy alkotmányjogi panaszról nem kellett döntenie, akkor a hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok úgy nyerhetnek el hasonló elbírálást a rendes bíróság előtt, ha az AB az utóbb benyújtott kezdeményezés alapján sem mondja ki a jogszabály alkalmazhatatlanságát*”. Az AB korábbi joggyakorlatában arra hivatkozott tehát, hogy vannak olyan ügyek, melyekben nem volt lehetőség az alkotmányellenes jogszabály alkalmazhatóságának kizárására, ezért „a jogbiztonság követelménye azt írja elő”, hogy az összes többi ügyben is alkalmazni kelljen a jogszabályt, hogy azonos ténybeli alapon nyugvó ügyek, azonos – alkotmányellenes – elbírálásban részesüljenek. Tehát a Kjt. 8. § (1) bekezdéséről korábban ugyan megállapította az AB, hogy alkotmányellenes, és meg is semmisítette azt 2012. május 31-i hatállyal, de az ez időpont előtt indult bírósági eljárásokban „kötelezővé tette a megsemmisített jogszabályhely alkalmazását”. Ebből következően az fenti ügyekben hozott jogerős ítéletek **alkotmányellenes, alapjog sértő továbbá nemzetközi szerződésbe egyaránt ütköző voltak ellenére továbbra is hatályban maradtak.**

4.3.3. A hivatkozott AB végzésekhez dr. Stumpf István alkotmánybíró illetve más alkotmánybírók is sok esetben különvéleményeket fűztek. Ezek kiemelték, hogy a többségi döntés véleménye szerint nem hozható összhangba az alkalmazási tilalom és az alkotmányjogi panasz céljával, illetve a józan észnek megfelelő jogértelmezés követelményével. Érvelésük szerint a döntés megfosztja az indítványozót az alkotmányjogi panasz nyújtotta jogorvoslati lehetőségtől az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (régi Abtv.) szabályai alapján hozott határozatok érvelésére hivatkozva, holott a panasz intézménye érdemben lett újraszabályozva az a 2011. évi CLI. törvényben (Abtv.). Kifejtették azon álláspontjukat is, hogy ezt az ellentétet a jogorvoslat javára kellett volna feloldani. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésével összefüggésben pedig kifejtette, hogy az indítványozóknak a támadott jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának lefolytatása iránt nincs indítványozói jogosultsága.

Álláspontunk szerint mivel a nemzetközi standardoknak is megfelelő alapjogvédelem biztosítása az Alkotmánybíróság által jelenleg már csak az Abtv. 32. § (1) bekezdésében biztosított hivatalból is gyakorolható hatáskör révén érhető el, ezért felhívjuk jelen ügyben a T. Alkotmánybíróság szíves figyelmét a hivatalból történő eljárás lefolytatásának lehetőségére is különös tekintettel arra, hogy a felperes ügyében az Emberi Jogok Európai Bíróságán kívül már nem áll rendelkezésre további jogorvoslati fórum, ezért az őt ért jogsérelem – jelen alkotmányjogi panaszának esetleges visszautasítása esetében – már csak az Emberi Jogok Európai Bírósága által nyerhet orvoslást.

V.

Jogi érvelés. Az Alkotmánybíróság kifogásolt jogszabályi rendelkezés ügyében hozott határozatainak a Kúria általi Alaptörvény ellenes téves értelmezése annak nemzetközi szerződésbe ütközése

Az Alaptörvény 25. Cikke tartalmazza a bíróságok igazságszolgáltatási feladatait, miszerint

„(2) A bíróság dönt

- a) büntetőügyben, magánjogi jogvitában, törvényben meghatározott egyéb ügyben;
- b) a közigazgatási határozatok törvényességéről;
- c) az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről;
- d) a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról.”

A T. Alkotmánybíróság jogértelmezése alapján a bíróságok érdemi ítélező tevékenységük útján teljesítik fent hivatkozott feladataikat. **Az érdemi ítélező tevékenység, mint cselekménysorozat mibenlétéhez a T. Alkotmánybíróság interpretálására támaszkodva az alábbiak fejthetők ki.**

„Az ítékezés szűkebb értelmű jelentése [az Alkotmány 50. § (1) és (2) bekezdésére és a 70/K. §-ra is figyelemmel] a bíróságok olyan tevékenységére utal, amikor jogvitát vagy jogsértést jogszabály alapján bírálnak el, vagy valamely alkotmányos jog megsértésével vagy vélt megsértésével összefüggésben hoznak olyan döntést, mely a jogokra, kötelezettségekre vagy az érintettek törvényes érdekeire érdemi kihatással van. Ez az ítélező tevékenység alapvetően az ügynek vagy az ügghöz szorosan kapcsolódó érdemi kérdésnek a jogerős eldöntésére irányul ügy, hogy a bíróság meghozott határozatához maga is kötve van.”

Álláspontunk szerint a felperessel szemben alkalmazott alperesi munkáltatói intézkedés ellentétes az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egvezmény (EJEE, melyet Magyarországon az 1993. évi XXXI. tv. hirdetett ki) 6. cikkének (1) bekezdésében és 13. cikkében foglalt rendelkezésekkel is.

A kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII tv. (Kjt.) 8. § (1) bekezdésének jogellenességével kapcsolatban hivatkozunk arra a jogilag igen jelentős tényre, hogy Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének, valamint jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló két bírói kezdeményezés alapján a 98%-os különadó ügyében 2014. február 24-én III/1499/2013. ügyiratszámom határozatot hozott.

A hivatkozott határozatban foglaltak alapján a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja szerinti hatásköre. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 32. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálatát az indítványozók

kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi.

Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.

Az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdése szerint Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

Mint ismeretes az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) első esetben a K.M.C. kontra Magyarország ügyben a Ktjt. 8. § (1) bekezdése alapján 2010. szeptember 27-én indokolás nélkül felmentett volt kormánytisztviselő ügyében ítéletet hozott. A 19.554/11 számú, 2012. július 10-én hozott elmarasztaló ítéletében megállapította a magyar jogrendszer részét képező, EJEE 6. cikkelyének tisztességes eljárásra vonatkozó rendelkezése Magyarország által történő megsértését. Az ítélet 2012. november 19-én véglegessé vált. (K/5. sz. alatt mellékeljük az ítélet szövegét.)

Az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt arra, hogy a K.M.C. kontra Magyarország ügyében hozott jogerős ítéletének 34. pontjában, hogy a 8/2011. (II. 18.) AB határozat érvrendszere továbbá az abban felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágóak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is. Az Alkotmánybíróság már lassan tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.] A magyar bírósági rendszer bírái tehát azzal a helyzettel szembesülnek, hogy a jelen esetben a pozitív magyar jog ellentétes a vonatkozó nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével] és az Európai Unió jogrendszerével [az Alaptörvény E) cikke értelmében] is, ráadásul az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében ezek a Kúria ítéletével nem egyeztethetőek össze.

Idézet az EJEB-nak a K.M.C. v. Magyarország ügyben (ügyiratszám: 19.554/11) hozott jogerős ítéletéből:

„31. A Bíróság emlékeztet arra: bevett esetjoga szerint minden olyan egyén támaszkodhat az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely (polgári jogi) jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze (ld. *Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium*, 23 June 1981, § 44, Series A no. 43). A Bíróság *Golder* ítéletben adott megfogalmazása szerint a 6. cikk 1. bekezdése a „bírósághoz való jog”-ot tartalmazza, amelynek egyik aspektusát a bírósághoz fordulás joga – azaz polgári jogi ügyekben bírósági eljárás indításának a joga – képezi. (ld. *Golder v. the United Kingdom*, 21 February 1975, § 36, Series A no. 18).

32. E jog azonban nem abszolút, hanem korlátozások alá vethető; a korlátozások hallgatólagosan megengedettek, hiszen a bírósághoz fordulás joga – a jog természetére figyelemmel – állami szabályozást igényel. Ebben a vonatkozásban a Szerződő Államok bizonyos terjedelmű mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, bár az Egyezményben foglalt követelmények tiszteletben tartásával kapcsolatos végleges

döntés meghozatala a Bíróságra tartozik. **A Bíróságnak arról kell meggyőződnie, hogy az alkalmazott korlátozások nem korlátozzák vagy csökkentik az egyén számára biztosított hozzáférést olyan módon vagy olyan mértékben, ami már a jog lényegét sérti.** Továbbá, a korlátozás nem felel meg a 6. cikk 1. bekezdésének, ha nem törvényes célt szolgál, és nem áll fenn ésszerű arányossági viszony az alkalmazott eszközök, valamint az elérni kívánt cél között (ld. *Osman v. the United Kingdom*, 28 October 1998, § 147, Reports of Judgments and Decisions 1998-VIII).

33. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése a Szerződő Államokra hagyja a bírósághoz fordulás jogának az államok igazságügyi rendszerén belüli biztosítására szolgáló eszközök megválasztását. A Bíróságnak csak az a feladata, hogy megbizonyosodjon arról: a Szerződő Államok által választott módszer összhangban áll a tisztességes eljárás követelményeivel. Ebben a vonatkoztatásban emlékeztetni kell arra, hogy az Egyezmény célja „nem teoretikus vagy illuzórikus, hanem gyakorlati és hatékony jogok biztosítása”, továbbá, **hogy a munkaügyi perindítás jogának hazai jogban történő fenntartása önmagában nem biztosítja a bírósághoz fordulás jogának hatékony voltát abban az esetben, ha ezt a lehetőséget minden tartalomtól, és így a siker minden reményétől megfosztják** (ld., *mutatis mutandis*, *Imbrioscia v. Switzerland*, 24 November 1993, § 38, Series A no. 275).

34. Az adott ügyben a Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmezőnek szolgálatból elbocsátott korábbi kormánytisztviselőként elvileg jogában állt az elbocsátás bíróság előtti megtámadása. Mivel azonban a munkáltatónak az elbocsátás tekintetében nem állt fenn indokolási kötelezettsége, **a Bíróság szerint elképzelhetetlen, hogy az Alperes munkáltató álláspontjának ismerete nélkül a kérelmező értelmes pert tudott volna indítani. A Bíróság számára ez a jogi konstelláció a lényegétől fosztja meg a kifogásolt kereseti jogot.** A Bíróság azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság – amelynek megközelítése részben a Bíróság releváns esetjogán alapult – többek között – **jórészt az Európai Unió Alapjogi Chartája (ld. fenti 18. bekezdés), valamint a Módosított Európai Szociális Karta (ld. fenti 19. bekezdés) szellemével összhangban – hasonló megfontolások miatt semmisítette meg az alapul szolgáló hazai rendelkezést.**

35. A fenti megfontolások elegendőek a Bíróság számára annak megállapításához, hogy a jelenlegihez hasonló polgári jogi jogokkal kapcsolatos jogvitákban **az ilyen korlátozott felülvizsgálat a 6. cikk 1. bekezdése alapján nem tekinthető hatékony bírósági felülvizsgálatnak. Ezért a kérelmező bírósághoz forduláshoz való jogát megsértették** (ld. *Obermeier v. Austria*, 28 June 1990, § 70, Series A no. 179; és, a contrario, *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italy*, no. 43509/08, §§ 57- 67, 27 September 2011).”

A felperessel szemben alkalmazott Kjtj. 8. § (1) bekezdése az EJEB-nak hivatkozott ítéletei szerint az EJEE 6. cikkelyébe ütközik.

Ezt követően az EJEB-a az N.K.M. kontra Magyarország ügyben 2013. november 26-án – lényegileg a hivatkozott fenti üggyel azonos tényállás mellett 73.743/11 ügyiratszámom – szintén Magyarországot elmarasztaló ítéletet hozott. A hivatkozott határozatok

időközben véglegessé váltak. (A fenti ítélet angol nyelvű változatát továbbá annak magyar nyelvű fordítását K/6. sz. alatt mellékeljük)

Utalunk arra, hogy a fenti ügyben **a kérelmező jogviszonyát a jelen perhez hasonlóan a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján indokolás nélküli felmentéssel szüntették meg, és az ítélet 8. pontja alapján megállapítható, hogy Magyarország nem is vitatta az EJEE 6. cikkének megsértését.**

Megemlítjük továbbá, hogy az EJEB előtt folyamatban volt másik ügyben, dr. Polgár Ákos kontra Magyarország közötti 23.174/11 szám alatti eljárásban a kérelmező és Magyarország között egyezség jött létre. (K/7. sz. alatt mellékletként hiteles fordítását csatoljuk – a dr. Polgár Ákos kontra Magyarország közötti 23.174/11 számú ügy döntésére; továbbá hivatkozunk az azonos tartalmú további ügyekre is: K/8. sz. Soproni kontra Magyarország; K/9. sz. V.F.E. kontra Magyarország; K/10. sz. K.I. kontra Magyarország; K/11. sz. M.P. kontra Magyarország; K/12. sz. Ko.I. kontra Magyarország)

Megállapítható, hogy a fenti ügyekben a Ktjt. 8. § (1) bekezdésének b) pontja alapján indokolás nélkül elbocsátott kérelmezőket Magyarország kártérítésben részesítette, így a hivatkozott ügyekben végül egyezséggel zárult az eljárás az EJEB előtt.

Az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja szerint „**a Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek**”.

Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk a (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében – megsemmisítheti a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést, illetve sarkalatos törvényben meghatározott jogkövetkezményt állapít meg.

Az Alaptörvénynek sem ez a szabálya, sem az Abtv. 32. § (2) bekezdése nem tesz különbséget a jogszabályok között abból a szempontból, hogy hatályban vannak-e az indítvány elbírálásakor, vagy csak alkalmazandók az állam szervei által.

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásokról szóló 2005. évi L. törvény 13. § (1) bekezdése alapján a nemzetközi szerződés értelmezése során az adott nemzetközi szerződéssel kapcsolatos jogviták eldöntésére joghatósággal rendelkező szerv döntéseit figyelembe kell venni.

Bírói eljárásban egyébként is gyakran előfordulhat, hogy időközben hatályát veszített jogszabályt kell alkalmazni, amint az a jelen esetben is fennáll, mivel megítélésünk szerint ez a jogi helyzet.

Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése azt a kötelezettséget rója az államra, hogy nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítsa a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

Utalunk arra is, hogy e rendelkezés megfelel az előző Alkotmány 7. § (1) bekezdésében foglalt szabálynak, ezért a T. Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban foglaltakat irányadónak tekintette hivatkozott eljárása során.

Az 7/2005. (III. 31.) AB határozatban a testület rámutatott arra, hogy a jogállamiság alkotmányos elve [Alkotmány 2. § (1) bekezdés, jelenleg: Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] jelenti egyrészt a jogalanyok belső jognak (az Alkotmánynak és az alkotmányos jogszabályoknak) való alávetettségét, másrészt a magyar állam által vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeknek való megfelelést.

A jogállamiság tételéhez képest az Alkotmány 7. § (1) bekezdése speciális alkotmányos rendelkezés, amely a belső jogi rendelkezések és a vállalt nemzetközi kötelezettségek egymáshoz való viszonyát rendezi. A nemzetközi kötelezettségvállalás végrehajtása, (adott esetben a szükséges jogalkotási feladat teljesítése) a jogállamiságot, ezen belül a nemzetközi jogi kötelezettségek jóhiszemű teljesítését magába foglaló Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből, valamint a nemzetközi jog és belső jog összhangját megkövetelő 7. § (1) bekezdésből fakadó köteletség, amely attól a pillanattól fennáll, amikortól a nemzetközi szerződés (nemzetközi jogi értelemben) kötelezi Magyarországot. [ABH 2005, 83, 85–87.] [31]

A nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettség megszegése tehát nem csupán az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdésével, de a jogállamiságot biztosító B) cikk (1) bekezdésével is ellentétes. Figyelemmel arra, hogy jogszabály az Alaptörvénnyel nem lehet ellentétes [Alaptörvény T) cikk (3) bekezdés], a Q) cikk (2) bekezdésének, illetve a B) cikk (1) bekezdésének sérelme miatt a nemzetközi jogba ütköző belső jogszabályt főszabály szerint az Alkotmánybíróságnak meg kellene semmisítenie.

Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből egyebek között az következik, hogy a nemzetközi jog és magyar jog összhangjának biztosítása nemcsak jogalkotói feladat, hanem valamennyi állami szervnek kötelezettsége, amikor a jogszabályokat értelmeznie kell. Ez azt jelenti, hogy az alkalmazandó jogszabályt a nemzetközi jogra is figyelemmel, azzal összhangban kell értelmezni.

A jelen esetben nemzetközi bíróság által nemzetközi szerződésbe ütközővé nyilvánított szabályról van szó, amelyet a törvény időközben történt hatályon kívül helyezése ellenére a folyamatban lévő bírósági ügyben alkalmazni kellene. Az Abtv. 42. § (1) bekezdésének a kötelező megsemmisítést előíró és az Abtv. 45. § (4) bekezdésének az alkalmazási tilalomra vonatkozó szabályai együttes értelmezése akkor nincs ellentétben a nemzetközi jog és a magyar jog összhangjának biztosítására vonatkozó kötelezettséggel, ha az Alkotmánybíróság a nemzetközi egyezménybe ütköző jogszabály alkalmazási tilalmát rendeli el a folyamatban lévő bírósági eljárásokban.

Ennek hiányában Magyarország bíróságai arra kényszerülnének, hogy nemzetközi egyezménybe ütköző jogszabályt alkalmazzanak, amely további folyamatos Egyezményértéteket és EJEB előtti eljárásokat fog eredményezni.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága maga is utalt rá, hogy az eljárásban részletesen ismertetett K.M.C. v. Magyarország ügyében hozott jogerős ítéletének 34. pontja és az Abh. érvrendszere továbbá az abban felhívott strasbourgi precedensei valóban egybevágóak, sőt megfelelnek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és az Európai Szociális Chartában foglaltaknak is. Az Alkotmánybíróság tíz éve kimondta, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi [18/2004. (V. 25.) AB határozat, ABH 2004, 303, 306.]

Jelen perben tehát a Kúria azzal a helyzettel szembesült, hogy a jelen esetben a **pozitív magyar jog ellentétes** a vonatkozó **nemzetközi jogi [az Alaptörvény Q) cikke és az Alaptörvény negyedik módosítása óta a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjában újra megerősített *pacta sunt servanda* elvével]** és az Európai Unió jogrendszerének alapelveivel **[az Alaptörvény E) cikke értelmében]** is, ráadásul az a strasbourgi és a luxemburgi bírósági gyakorlat fényében ítélete jelen munkaügyi perben sem egyeztethető össze azokkal.

Hangsúlyozandó, bár jöllehet az EJEB előtti eljárásokban a Magyar Állam volt a közvetlenül elmarasztalt fél, ugyanakkor nyilván **elmarasztaltnak minősülnek a magyar állam azon közigazgatási és egyéb jogalkalmazó szervei – köztük az alperes is – melyek a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes magyar jogszabály hatályosulásában közreműködtek.**

Ezzel kapcsolatban ismételten utalunk arra, hogy a szakirodalom alapján **a nemzetközi jogforrás – kihirdetési formájától függetlenül – felette áll a hazai jogforrásoknak, az Alaptörvényt kivéve**⁵. (dr. Patyi András és dr. Varga Zs. András)

Álláspontunk szerint a **Kúria jogalkalmazóként alkotmányos kötelezettségét az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése és B) cikk (1) bekezdése szerint** akkor tudta volna teljesíteni, ha a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes azonos vagy alacsonyabb szintű magyar jogszabályt a jogalkalmazás során annak figyelembevételével értelmezi, **ennek során pedig hivatalból észlelve a hivatkozott rendelkezés Alaptörvénybe és nemzetközi szerződésbe ütközését, alkalmazásának kizárása iránt az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján kezdeményeznie kellett volna a T. Alkotmánybíróság eljárását.**

A 98%-os különadó vonatkozásában született AB döntés, és a jelen eljárásban is irányadó tényállás között **eljárásjogi szempontból teljes azonosság fedezhető fel:**

- Adott egy nemzeti tagállami jogszabály, amelyről több magyar állampolgár is azt állítja, hogy jogellenes és európai uniós jogelveket, valamint nemzetközi szerződésben is vállalt alapjogokat sért,
- az adott jogszabályt időközben módosítják/hatályon kívül helyezik, azonban az ezt megelőzően keletkezett jogviszonyokban azt alkalmaznia kell(ene) az ügyekben eljáró bíróságoknak,
- az adott jogszabály kapcsán a strasbourgi emberi jogi bíróság több esetben is megállapítja az EJEE-be ütközést és Magyarországot kártérítés megfizetésére kötelezi.

Egyetlen egy lényeges különbség azonban fennáll: a 98%-os különadóra vonatkozó jogszabály, illetőleg az ennek vonatkozásában született EJEB döntések alapján az ügyben eljáró bíróságok az AB-hoz fordultak, amely kizárta a nemzetközi szerződéssel ellentétes nemzeti jogszabály alkalmazhatóságát a folyamatban lévő ügyekben, míg azt jelen perben alkalmazandó a **Ktjt. 8. § (1) bek. b) pontja, illetőleg az EJEB ennek vonatkozásában született fenti döntései kapcsán ilyen megkeresésre a bíróságok részéről még nem került sor, holott annak eredménye a hivatkozott AB döntés alapján szinte egyértelműnek mondható: az alkalmazhatóság kizárása.**

Ismételten hivatkozva, az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében a bíró – a bírósági eljárás

⁵ lásd. Patyi András és Varga Zs. András által írt „Általános Közigazgatási Jog c. egyetemi tankönyv 2012, 98. oldalát

felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.

Az Abtv. hivatkozott szakasza értelmében az eljárás felfüggesztése és az Alkotmánybíróság eljárásának a kezdeményezése nem mérlegelési jogkörben meghozható döntse, hanem kötelezettsége annak a bírónak (bírói tanácsnak), aki az alkalmazandó jogszabály Alaptörvénybe illetve nemzetközi szerződésbe ütközését észleli. Tekintettel a hivatkozott rendelkezésekre a Kúria ítélete súlyos alkotmányos alapjog sértést valósít meg. Jelen eseten pedig a K.M.C. kontra Magyarország, és az N.K.M. kontra Magyarország ügyben nemzetközi bíróság által hozott végleges ítéletek alapján az alkalmazandó nemzeti jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközése egyértelmű, azaz az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezése a Kúria részére – akár hivatalból is – a felperes Alaptörvényben, illetve az EJEE-ben biztosított alapjogai védelmében a Kúria részére nem képezhetne volna mérlegelés tárgyát az kötelező lett volna részére a felperes esetében is.

Megítélésünk szerint alkotmányos szempontból jelen ügyben visszás helyzet áll elő, mivel a T. Alkotmánybíróság a jogbiztonság elvére hivatkozva hagyta hatályban a Kjt. 8. § (1) bekezdés b) pontját, ugyanakkor III/1499/2013. sz. határozatában szintén többek között a jogbiztonság elvére hivatkozva mondta ki egy nemzetközi szerződésbe ütköző törvény visszamenőleges hatályú általános alkalmazási tilalmát is.

Jelen ügyben tehát a jogbiztonság alkotmányos elve konkurál a jogbiztonság alkotmányos alapelvével, illetve a nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettség Alaptörvényben is rögzített elvével.

Tekintettel arra, hogy az EJEB-nak eddig meghozott mindkét ítélete megállapította EJEE hivatkozott rendelkezése megsértését, továbbá ezt az EJEB előtt a Magyar Állam képviselői is elismerték az nemzetközi bíróság eljárása során, így az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései álláspontunk szerint nem teszik lehetővé Magyarország által ratifikált és a belső jog részévé transzformált nemzetközi szerződésekbe ütköző, továbbá Alaptörvény ellenes jogszabályi rendelkezések nemzeti bíróság által a felperessel szemben történő alkalmazását.

Figyelemmel a hivatkozott az EJEB-nak ítéleteiben jelen alkotmányjogi panasz elbírálása során is releváns fontos megállapításaira, melyek a támadott alapügyben hozott döntés Alaptörvény és nemzetközi szerződésbe ütközését támasztják alá, a támadott ítélet releváns részeire tekintettel indítványozom továbbá azt is, hogy a T. Alkotmánybíróság tekintse jelen alkotmányjogi panaszom érvrendszerének azokat, alapjogvédelmi feladatainak ellátása során.

VI.

Kérelem

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben kifejtetteket összefoglalva kérem, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltakat elbírálva folytassa le a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (Kjt.) már nem hatályos 8. § (1) bekezdés b) pontja Alaptörvénnyel való összhangjának, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát valamint jelen ügyében történő alkalmazhatóságának vizsgálatát. Indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a alapügyben hozott döntés (Kúria Mfv. I. 10.084/2014/5. sz. ítélete, a Kaposvári Törvényszék 3 Mf. 20.322/2012/3, valamint a Kaposvári Munkaügyi Bíróság 3. M. 220/2011/17. számú ítéletei) az Alaptörvényben biztosított alapjogaimat sérti, az nemzetközi szerződésbe ütközik, az Alaptörvény, vonatkozó rendelkezései téves értelmezésén alapul; és mindezekre tekintettel semmisítse meg azt.

Kérem továbbá, hogy az Alkotmánybíróság lépjen fel az ellen a súlyos jogsértő gyakorlat ellen, hogy az indokolás nélkül felmentett volt köztisztviselők és kormánytisztviselők elleni jogellenes munkáltatói intézkedések „legalizálásaként” a T. Alkotmánybíróság döntéseit használják fel a magyar bíróságok, megfosztva ezzel az érintetteket az Alaptörvényben valamint az EJEE-ben egyaránt biztosított alapvető emberi jogaitól. Az Alkotmánybíróság saját döntésének értelmezése is szükséges a jelen alkotmányjogi panasz kapcsán, hiszen az Alkotmánybíróság korábbi vonatkozó határozataiban nem állított olyat, hogy az általa hozott pro futuro alkotmányellenesnek nyilvánított továbbá nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályi rendelkezés szabadon alkalmazható az „alkalmazásának lehetőségével és egyben kötelezettségével jár mindenki számára.” 2011. május 31. napjáig.

Szíves eljárásukat megköszönve.

Budapest, 2014. augusztus 14.

Tisztelettel:

jogi képviselője útján

Mellékletek:

K/1 – Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya

K/2 – A Kaposvári Munkaügyi Bíróság 3. M. 220/2011/17. ügyiratszámú 2012. január hó 24. napján kelt elsőfokú határozata

K/3 – A Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 3. Mf. 20.322/2012/3. számú 2012. április hó 26. napján kelt másodfokú határozata.

K/4 – A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv. I. 10.084/2014/5. sz. 2014. május 28-án kelt ítélete.

K/5 – Az EJEB K.M.C. kontra Magyarország ügyében 2012. július 10-én 19.554/11. ügyiratszámom hozott végleges ítélete.

K/6 – Az EJEB N.K.M. kontra Magyarország ügyében 2013. november 26-án 73.743/11. ügyiratszámom hozott végleges ítélete.

K/7 – Az EJEB dr. Polgár Ákos kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 23.174/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/8 – Az EJEB Soproni Jolán Katalin kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 33.820/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/9 – Az EJEB V.F.E. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 21.819/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/10 – Az EJEB K.I. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 22.256/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/11 – Az EJEB M.P. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 42.357./11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/12 – Az EJEB Ko.I. kontra Magyarország ügyben 2013. június 04-én 22.280/11. ügyiratszámom hozott végzése.

K/1 – Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya

